

ชื่อเรื่อง : การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือนในชนบท : กรณีศึกษา

จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : นาย วรายุทธ พลาศรี

หน่วยงาน/คณะ : คณะวิทยาการจัดการ

ปีที่ได้รับทุน : 2554

ปีที่แล้วเสร็จ : 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือนในชนบท ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับความยากจนของครัวเรือน และปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือนในชนบท จังหวัดมหาสารคาม โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ครัวเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่ชนบทจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 180,328 ครัวเรือน ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ครัวเรือน โดยได้เลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling Method) และได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติอนุมาน อนึ่งการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้เส้นความยากจนของครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเขตพื้นที่ชนบท ปี 2553 ที่คำนวณโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งจากการคำนวณได้เส้นความยากจนเท่ากับ 1,565 บาทต่อคนต่อเดือน เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มครัวเรือนยากจนกับกลุ่มครัวเรือนที่ไม่ยากจน

ผลการศึกษาพบว่า ครัวเรือนในชนบทของจังหวัดมหาสารคามมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 4.16 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 3.15 คน และจำนวนสมาชิกที่มีรายได้ในครัวเรือนเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.13 คน ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 49.3 อาชีพของหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 57.5 ครัวเรือนมีรายได้รวมเฉลี่ยครัวเรือนละ 16,036.89 บาทต่อเดือน และมีค่าใช้จ่ายสำหรับการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยครัวเรือนละ 7,666 บาทต่อเดือน เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนร้อยละของค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคต่อรายได้จะเท่ากับ 47.80 มีหนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนละ 187,530.38 บาท และครัวเรือนมีการเก็บออมคิดเป็นร้อยละ 76.5 ของจำนวนครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมด

ครัวเรือนตัวอย่างในเขตพื้นที่ชนบทของจังหวัดมหาสารคามมีสัดส่วนของครัวเรือนที่ยากจนคิดเป็นร้อยละ 31.2 โดยครัวเรือนที่ยากจนในเขตชนบทจะมีลักษณะร่วมคือ หัวหน้าครัวเรือนมีระดับการศึกษาต่ำ มีครัวเรือนขนาดใหญ่ มีรายได้จากการประกอบอาชีพที่ต่ำ มีขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรน้อย มีระดับความมั่งคั่งต่ำ และมีหนี้สิน

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความยากจนของครัวเรือน ได้แก่ ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน ขนาดของครัวเรือน รายได้จากอาชีพ ขนาดพื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพ ความมั่งคั่งและหนี้สินของครัวเรือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

**TITLE : The study of determinants of the household poverty in rural area :
Case Study of Mahasarakham Province**

RESEARCHER : Mr. Warayut Palasri

FACULTY : Management Science

ACADEMIC YEAR : 2011

ACADEMIC YEAR : 2012

ABSTRACT

This research aims to investigate household economic conditions in rural area, relationship between determinants and household poverty, and the factors affecting household poverty. The populations in this study were 180,328 households in rural area in Maha Sarakham province. The data were collected from 400 households, based on Multi-Stage Sampling Method. The questionnaires were used for gathering the data. Descriptive statistics and Inferential statistics were used to analyze the data. This study also used the poverty line of rural area in the Northeast in 2553 B.E. that was calculated by the Office of the National Economic and Social Development Board. The calculated poverty line was 1,565 baht per person per month and used as the criteria to categorize the poverty household and non-poverty household.

The results revealed that the average member of each household in rural area in Maha Sarakham province is 4.16 members, average laborer is 3.15 members, and average earned income member is 2.13 members. Most of the household heads who finished primary school is 49.3%, 57.5% of household head occupations are agricultures. The average monthly income of the samples in each household is 16,036.89 baht, expenditure of consumption is 7,666 baht. The percentage ratio of the consumption expenditure to income is 47.80%. The average of each household debt is 187,530.38 baht, and the households that have saving equal 76.5% of overall samples.

This study also found that the proportion of poverty household is 31.2%. The poverty households in rural area share the same characteristic as follows; low - level of education of

household head, large size household, low - income, small size of farm area, low - level of wealth and indebt.

The factor affecting household poverty were education level of household head, size of household, wages and salaries, farm size, wealth and household debt.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY